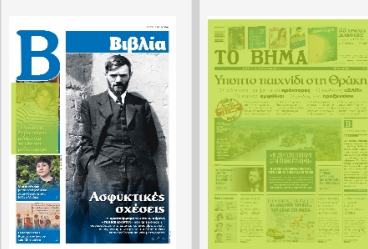

Ο Νικόσος ΤΓ! Σεβαστάκης μυθιστόρημα

Media: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Page:** 65-66 **Published at:** 11-06-2023
Author: **Surface:** 1202.91 cm² **Circulation:** 32170
Subjects:

Νικόσ Σεβαστάκης

ΝΙΚΟΛΑΣ ΣΕΒΑΣΤΑΚΗΣ
Καταγωγή [ή Οι ιστορίες των άλλων]

Εκδόσεις Πατάκη, 2023,
σελ. 384, τιμή 18,80 ευρώ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΓΡΗΓΟΡΗ ΜΠΕΚΟ

Ο Νικόσ Σεβαστάκης άκουσε τις προάλλες «*μια ανατριχιαστική φράση*» από έναν συνάδελφό του της ακαδημαϊκής κοινότητας. Αυτός, αναφερόμενος σε μια άλλη συνάδελφό του, η οποία έγραψε κάτι πέραν των επιστημονικών της ενδιαφερόντων, εκτίμησε ότι «*έκανε το ψώνιο της*». Η συγκεκριμένη φράση, παρότι συνηθισμένη, δεν είναι και τόσο αθώα, παραπέμπει σε απροσδιόριστη καχυποψία και ατεκμηρίωτη περιφρόνηση, υπονοεί «*ότι σε διαφορετικά πεδία κάτι θεωρείται, ας πούμε, ακάθαρτο ή υποθεεστότερο*». Ο ίδιος ο Σεβαστάκης, καθηγητής Πολιτικής Φιλοσοφίας, δημόσιος διανοούμενος και συγγραφέας, μπορεί να μην έχει αντιμετωπίσει ευθέως τέτοιες αντιλήψεις, τις έχει όμως ψυχανεμίσει σίγουρα κατά το παρελθόν, «*από πανεπιστημιακούς, παράγοντες της κοινωνικής πιάτσας, εκπροσώπους της "καθαρόαιμης" τέχνης*», όπως δήλωσε στο «Βήμα». Πρόσφατα κυκλοφόρησε το μυθιστόρημα *Καταγωγή [ή Οι ιστορίες των άλλων]* (εκδ. Πατάκη), το έκτο λογοτεχνικό του έργο. «*Στο δικό μου το μυαλό ισχύει ακόμη ο διαχωρισμός των ειδών. Άλλο είναι να γράφεις μια μελέτη ή ένα δοκίμιο και άλλο μυθιστορία. Προτιμώ να βγαίνω από το ένα και να μπαίνω στο άλλο. Έχω συνείδηση ωστόσο, το μεγαλύτερο ρίσκο είναι πως η διαδικασία αυτή δεν γίνεται πιστευτή. Η λογοτεχνία υπήρχε ανέκαθεν στη ζωή μου, ένα πάθος από*

«Σας διαβεβαιώνω ότι, στη λογοτεχνία μου, τηρώ πάντοτε το πρωτόκολλο: ακόμη και για να πιστώσεις στο πραγματικό, σφείλεις να το γνωρίζεις» τονίζει στο «Βήμα» ο Νικόσ Σεβαστάκης

Η λογοτεχνία ως επεξεργασία τρίτων φωνών

Ο Νικόσ Σεβαστάκης, γεννημένος στο Καρλόβασι Σάμου το 1964, μεγάλωσε σε ένα σπίτι της Λόγιας Αριστέρας. «*Η οικογενειακή ζωή δίνει πάντοτε σε έναν άνθρωπο μια κατεύθυνση. Δεν νομίζω όμως ότι υφίστανται ποτέ ευθυγράμμες αναφορές ή αναγωγές. Οι ιστορίες των άλλων ανθρώπων πηδούν την καταγωγή του καθενός, εν πολλοίς ή εν μέρει. Για εμένα, αυτό είναι η λογοτεχνία, η οικειοποίηση αυτών των ιστοριών. Η λογοτεχνία είναι μια επεξεργασία φωνών, των τρίτων φωνών. Άλλες φωνές μς σώζουν, άλλες μς συρρικνώνουν. Άλλες είναι φρωτινές, άλλες τρομακτικές. Η καταγωγή ενός ανθρώπου δεν είναι η καταγωγή ενός Εγώ, αλλά η σχέση αυτού του Εγώ με αμέτρες άλλες φωνές. Ή με ορισμένες προνομιακές φωνές. Στην περίπτωση του Αρη, η προνομιακή φωνή είναι, κατά βάση αλλά όχι μόνο, εκείνη της μητέρας του.*»

«Το βίωμα είναι μια επισημασμένη συνθήκη»

Ο γνωστός **πανεπιστημιακός**, διανοούμενος και συγγραφέας μιλάει για το πρόσφατο βιβλίο του «**Καταγωγή**», χαρακτηρίζοντάς το «**ένα μυθιστόρημα για το πώς κληροδοτείται το σκληρό μέταλλο της ιστορίας**»

την παιδική μου ηλικία. Πεζογραφία, πάντως, ξεκίνησα να δημοσιεύω μετά τα 48 μου χρόνια» επισήμανε όλο νόημα.

«Για τις διαγενεακές σχέσεις»

Ο Σεβαστάκης έχει εκδώσει επίσης συλλογές ποιημάτων και διηγημάτων και ένα ακόμη μυθιστόρημα, τον *Άνθρωπο στη σκιά* (2019), το αμέσως προηγούμενο. «*Σε εκείνο διαχειρίστηκα ένα πρόσωπο της πολιτικής τρομοκρατίας. Η εμπειρία του θέματος δεν ήταν τόσο μεγάλη. Στην "Καταγωγή", ένα βιβλίο που το δούλεψα και του έδωσα πολύ χρόνο μέσα μου, εννοώ ότι το έγραψα και το διάβασα πολλές φορές μέσα μου, το θέμα είναι πιο πλατύ από όλες τις απόψεις. Είναι ένα μυθιστόρημα για τις διαγενεακές σχέσεις, για το πώς κληροδοτείται το σκληρό μέταλλο της ιστορίας, ο πόνος, σε νεότερους ανθρώπους οι οποίοι πα-*

σχίζουν να τον καταλάβουν». Πρωταγωνιστής, εν προκειμένω, είναι ο Αρης Χειμωνίτης, ένας νεαρός φιλόλογος που ζει και εργάζεται στην Αθήνα, επιθυμεί διακαώς να γίνει συγγραφέας και αρχίζει να ωριμάζει πνευματικά όταν συνειδητοποιεί με ποιον τρόπο είχε δράσει η μητέρα του, η διορθώτρια-επιμελήτρια λογοτεχνικών κειμένων Δέσποινα Μπουζιάνη, κατά την περίοδο της δικτατορίας. Το βιβλίο διαδραματίζεται στη δεκαετία του '90. «*Τα μέσα εκείνης της δεκαετίας αποδείχθηκαν προδρομικά για ό,τι συμβαίνει σήμερα. Τότε οι φαντασιακές διαστάσεις του πλούτου, της ευημερίας και του εκσυγχρονισμού ήταν έντονες. Ο Αρης δεν είναι ένας τυπικός νέος της εποχής του, είναι πιο "παλιός", έτσι θα τον χαρακτήριζα. Αν και δεν μοιράζεται πολλά με τη γενιά του, συμμετέχει στην ευρύτερη αλλαγή του ορίζοντά της, σε κάτι μετα-πολιτικό αν προτιμάτε, μια*

αποκοπή από τα βάρη της ελληνικής ζωής και ένα άνοιγμα στο παρόν. Όμως τον Αρη δεν τον γεμίζει η συγχροία, εξ ου και αναζητεί ιστορίες του παρελθόντος, ιστορίες άλλων, προκειμένου να τις διερευνήσει και μέσα από αυτές να δομηθεί την ανδρική του ταυτότητα, ανθρώπινη και συγγραφική. Ο ήρωάς μου αποδεικνύεται πιο αδύναμος από τις συναντήσεις του. Αυτό είναι, για εμένα τουλάχιστον, ένα κρίσιμο στοιχείο του μυθιστορημάτος, ανέφερε ο Σεβαστάκης.

Συναυσιώτες ανηθύντων

Στο σημείο αυτό ας σταθούμε στον όρο «*συναυσιώτες*». Ο Αρης, ανακαλύπτοντας το αγωνιστικό παρελθόν της μάνας του, επί της ουσίας συναντάται εκ νέου μαζί της. «*Η Δέσποινα βρίσκεται στον πυρήνα της αφήγησης. Αποτελεί το πλέον ηθικό της υποκειμενο. Φέρει ένα τραύμα, κατ'εξοχήν οικειακό, αλλά έχει επιλέξει τη σιωπή, δεν μιλάει για τα περασμένα και δεν τα μεταβιβάζει. Δεν ακολούθησε τη συμβατική στρατηγική του μάρτυρα με τη στενή έννοια. Έχει φτιάξει έναν ιδιωτικό χώρο, ένα "απομονωτήριο", και έχει μετατρέψει την αφοσιωμένη εργασία της με τα βιβλία σε κοινωνική προσφορά. Τη συντηρεί και τη στηρίζει ο σύζυγός της, ο Μάνθος, ο πατέρας του Αρη, ένας αρχιτέκτονας της πράξης, η προέκτασή της στον εξωτερικό κόσμο. Κοιπάτε, συλλογίζομενος τη Δέσποινα, επειδή ξέρω ότι ενδέχεται να με διαβάσουν και πολλές ανθεντικές της εκδοχές, με σάρκα και οστά και μνήμη, κατανοώ ότι το βίωμα είναι μια περιπλοκή και επισημασμένη συνθήκη. Το σέβομαι απολύτως αυτό. Και σας διαβεβαιώνω ότι στη λογοτεχνία μου τηρώ πάντοτε το πρωτόκολλο: ακόμη και για να πιστώσεις στο πραγματικό, σφείλεις να το γνωρίζεις. Υψηλότερο όμως έναν ρεαλισμό αποχρώσεων και διαφυγών, όχι έναν ρεαλισμό κλειστό και αποσπαστικό» υπογράμμισε ο Σεβαστάκης.*

Πλην όμως, δεν τελειώσαμε με τις «*συναυσιώτες*» που έχει ο Αρης σε τούτο το βιβλίο. Δύο τύποι, ο Οδυσσεύς Αγαθάγγελος και ο Κρίστο, ο ένας αρκούτσως σκευτικός και ο άλλος μάλλον τρυφερός, μπαίνουν στη ζωή του. «*Εξαρχής είναι ευκρινές ότι ο Αγαθάγγελος ξέρει αρκετά για τον Αρη, ότι κατά κάποιον τρόπο τον παρακολουθεί. Λόγω της μητέρας του, ασφαλώς. Ο Αγαθάγγελος ενσαρκώνει την αλλόκοτη περίπτωση ενός ανερμάστου διανοητή της Ακρας Δεξιάς ο οποίος είχε μετεξελεχθεί, επίγοντας, σε ένα είδος αναβαθμισμένου χαφιέ. Προφανώς, δεν μεταμορφώθηκε ποτέ σε κάτι άλλο, πιο δημοκρατικό. Απογοητεύτηκε πάντως από πρόσωπα και καταστάσεις του δικού του χώρου και γοητεύτηκε από την ιδεολογικά αντιθετή Δέσποινα Μπουζιάνη, σε ένα μύχιο επίπεδο, από την ηρωική της αντοχή. Ο Αγαθάγγελος θα καταφύγει κάποια στιγμή στην Ιταλία, όπου θα συναντήσει με τον Κρίστο, αυτός είναι ο άλλος τύπος με τον οποίο συναντάται ο Αρης. Ο Κρίστο είναι ένας ελαφρύς άνθρωπος, ένα ακόμη δείγμα της ελληνικής παιδείας στη δεκαετία του '60, πρώην κομπάρσος σε ταινίες και καλλιτεχνική φύση εν γένει. Ηξερε και τον Νίκο Γκάτσο, μεταξύ άλλων. Ο Κρίστο είναι ερευρευμένος με μια γυναίκα, αυτό είναι όλο.*»

Ο Νικόσ Σεβαστάκης παρουσιάζει το βιβλίο του τη Δευτέρα 12 Ιουνίου, στις 19,00, στο Καφέ στον Κήπο του Νομισματικού Μουσείου. Συνομιλήτες του οι Χρίστος Κυθρεώτης, Φωτεινή Τσαλίκουλου.